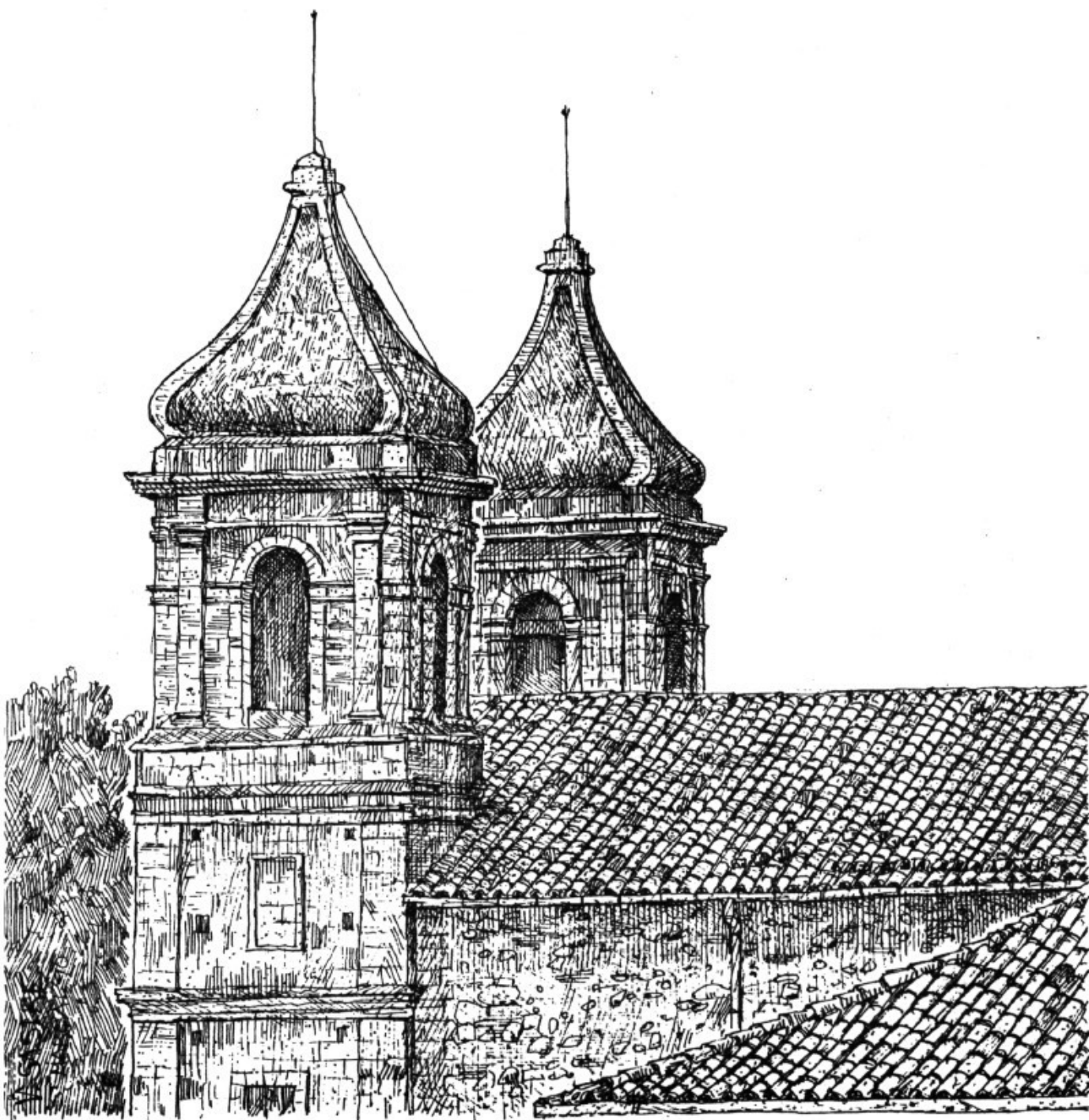

PORTULA

Informatiu Cultural de Marratxi

Nº 95, juliol 1990

CORREU DEL LECTOR

Sa Cabaneta, 4 de Juliol 1990

Al Consell de Redacció de Pòrtula:

Els agrairia la publicació a la seva revista d'una sèrie de queixes que crec que són de caire general per la gent cabanetera.

Trànsit:

No hi ha control de la velocitat, encara que hi ha senyals, ningú les respecta.

El renou de les motos és totalment insuportable, principalment els caps de setmana.

Fins que no posin una sola direcció al carrer Oleza, no acabaran els problemes. Sembla que vivim a Manhattan.

La senyalització dels carrers de Sa Cabaneta és realment incongruent. Els "stops" estan situats a cantons on, fins que hi ets enmig, no veus si ve o no un altre cotxe.

La senyalització de la sortida cap a la carretera de Sencelles, com no hi posin un mirall, seguirem havent de treure els papers del "seguro", si és que no hem de cridar una ambulància...

Brutor:

Després de les recollides de fems, en queda sempre una part tirada pel terra.

Els carrers estan sempre bruts i les parets tenen cartells aferrats de festes i verbenes de l'any de la picor. No hi ha

papereres.

Avui, tres dies després d'haver acabat les festes de Sant Marçal, ningú no s'ha preocupat de llevar la merda, que s'ha anat escampant i ara tenim papers i pots de begudes per tot arreu. Sembla que hagi passat una guarda de porcs.

Al carrer de la Comuna, cap a la carretera vella de Sineu, i a la sortida cap a l'autopista d'Inca, segueixen els femers...

Construcció:

Podem estar orgullosos de tenir una autopista en plena construcció, que ens ajudarà a arribar cinc minuts abans a tots els llocs... (a part de la lògica protesta dels ollers, no he vist el més mínim moviment ecologista per intentar evitar-ho, encara que l'any passat vàrem tenir unes xerrades, tot va acabar en no res. Es el poder dels doblers...)

El Municipi podria canviar fàcilment de nom. En lloc de Marratxí s'hauria de dir "El adosado" (no fa falta dir per què).

Acabam la sessió dient que les reunions de carrer que es fan a un dels bars cabaneters, amb motos i cotxes en marxa, crits i litrones, ens acaben de donar la pau que cercam els qui ens negam a anar a viure a ciutat.

No sé el que serà pitjor.

Supòs que tenc un mal dia, perquè no se m'ha ocorregut cap punt positiu a exposar.

Salut, i si passàs res de bo vos ho faré saber (m'encantaria...)

C.B.

LA POLICIA LOCAL INFORMA...

Mes de Juny, dia 1.- A les 18 h. es produeix un accident entre dos vehicles i un camió.

Dia 2.- Es detingut Miquel Angel R.L. per exhibicionisme.

Dia 5.- Caterina F. és mossegada per un ca a la Pça d'Espanya. A les 21'20 són avisats els bombers perquè es cremava un solar de Ca'n Pol.

Dia 6.- Antoni C. ha caigut d'una escala i l'han hagut de traslladar amb ambulància.

Dia 8.- A les 15'30 es pega foc un tros de Son Verí. Hi intervenen els bombers del CIM, la G.C. i la P.L.

Dia 10.- La P.L. sorprèn a tres menors que feien destrossa dins unes obres.

Dia 12.- Es produeix un incendi a Son Verí. Es necessària la intervenció de bombers, G.C. i P.L.

Dia 13.- La P.L. ha retingut a Pau M.J. per anar gat.

Dia 16.- A les 8'15 s'ha comès un robatori a mà armada d'un guinavet de muntanya a la Tenència d'Alcaldia d'Es Pont d'Inca. Han robat diners i segells per valor de 80.000 ptes; a més, hi ha hagut ferides de consideració i han hagut d'anar a la Policlínica. La G.C. i la Policia Local fan investigacions per poder detenir l'atracador.

Dia 20.- A les 12'30 tres cotxes xoquen en el C/ Jaume I.

A les 16'20 es declara un incendi en un solar del C/ Sergent Provisional. A les 20'15 es dona una falsa alarma d'incendi en un solar de Ca'n Domingo. A les 23 xoquen dos cotxes a l'entrada de la PMV-3014.

Dia 23.- Colisió de tres turismes en Es Pont d'Inca.

Dia 26.- Accident entre dos vehicles a les 8 h., i un altre a les 11'30.

Dia 27.- En una casa fou trobat el cadàver d'Antonio F.C., de 76 anys. Tant la P.L. com la G.C. segueixen les investigacions per aclarir els fets mentre s'esperen els resultats de l'autòpsia.

Dia 29.- Accident múltiple a la C-713, amb persones ferides.

Denúncies de trànsit, 103

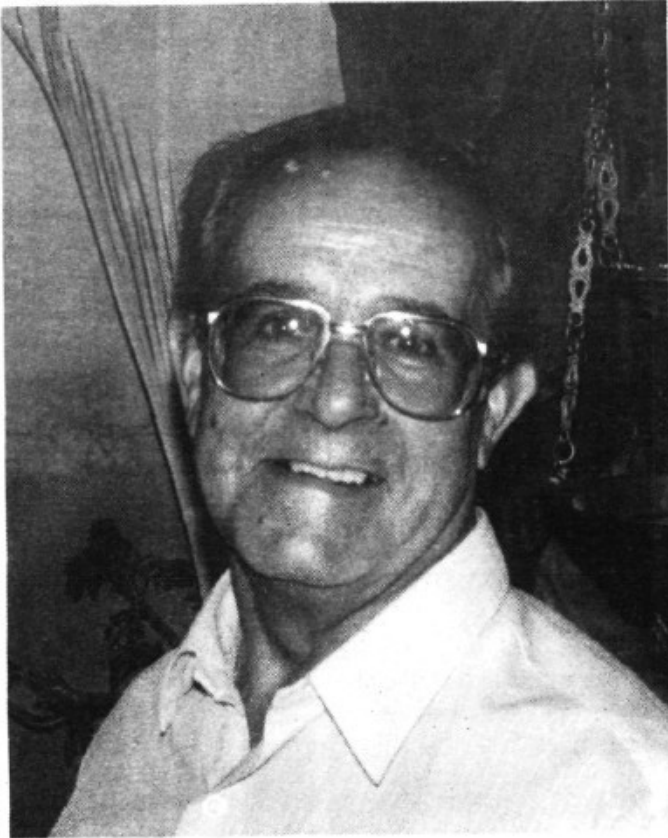
Informes, 71

Vehicles retirats, 28

Detinguts, 3

Alcoholèmies, 6

Informació facilitada pel caporal de la Policia Local de Marratxí.

AVUI ES NOTICIA

PEL SETEMBRE CANVI DE RECTOR A PORTOL

Mn Cristòfor Tries deixarà la parròquia de Pòrtol a partir de dia 1 de setembre a per passar a ser el titular de la Llar d'ancians. Per substituir-lo hom ha nomenat Mn Guillem Rigo, actual rector d'es Coll d'en Rabassa.

DURANT EL MES PASSAT.....

-Vagues, vagues i més vagues.

-Que a les oposicions a l'ajuntamnet d'Eivissa sigui igualment considerat el saber Català que saber italià o francès. No saben ells a quin país viuen i quina és la llengua del país? No és aquesta més important que qualsevol altra? és a França el català més important que el francès? i a Itàlia que l'italià?.

-Doblers no declarats a Alemanya serviren per finançar el PSOE.

-La UIB comprà un superordinador de quatre-cents milions. I mentres els alumnes han d'anar al centre de càlcul de matinada perquè no hi ha ordinadors suficients.

-Cabrera serà Parc Nacional de les Balears!!!! però però però però però però els del PSOE han dit que hi quedaran els militars, que hi faran maniobres, que... que... que... Serà un parc Nacional o un Parc d'Atraccions, o un parc de tir, o un parc de guerra? Es veu i es confirma, que el Ministre Serra troba que els "parcs de tir" protegeixen el medi ambient.

-En Jordi Pujol aconseguí que la Sony invertís 8.000.000.000 a Catalunya. Qui sap si d'aquí a uns anys el president de la Generalitat serà un japonès!.

-Una nova biblioteca a Alcúdia.

-Concertarros d'en Phil Collins a Madrid i Barcelona.

-El pare Batllori, premi de les lletres catalanes.

-VANDELLOS I SERA DESMANTELLADA!!!!.

-Terratrèmols a mig món.

-Mallorca promocionada a TV3 "en l'idioma del'imperio". Quina imatge es pretén donar de Mallorca?.

G.A.V.I.M.

QUATRE DE FRESQUES

FESTA AL "COSTA I LLOBERA".

Amb motiu de la jubilació de D. Pedro Ferriol, el claustre de professors i l'A.P.A. del Costa i Llobera, varen celebrar una festa de comiat expressament per D. Pedro.

Hi va haver l'actuació de les nines que fan la gimnàstica rítmica, les quals foren molt aplaudides. Un cop acabada la seva actuació, es feu entrega de distints regals a l'homenatjat. Per part de l'Ajuntament hi foren presents els Tinents de Batlle Antoni Montilla i Francesc Sastre, així com també el regidor Tomeu Barceló que igualment feren entrega d'un obsequi a D. Pedro.

ROBATORI A LA TENENCIA DEL PONT D'INCA.

A la Tenència del Pont d'Inca, s'hi va produir un robatori amb ferits, a les vuit del matí, un individu va amenaçar el funcionari de la Tenència amb un guinavet i el va ferir, robant de la Tenència unes 80.000 Ptes en doblers i segells.

POLIESPORTIU AL COSTA I LLOBERA.

El mes d'Octubre i gràcies a un programa d'instal·lacions esportives que duu a terme el Govern Espanyol i la signatura del mateix pel nostre Ajuntament, començaren les obres d'un poliesportiu cobert al Costa i Llobera.

El model que se construirà serà el M3-B, i tindrà una pista poliesportiva coberta de 608 m². Es similar al que s'està construint al col·legi de Ciutat de Son Oliva.

El cost de les obres es de 61 milions de Ptes. dels quals el 20% va a càrrec del nostre Ajuntament.

L'Ajuntament ha sol·licitat la construcció d'un poliesportiu germà al centre escolar "Blanquerna" del Pont d'Inca.

INAGURACIO LOCAL DE LA TERCERA EDAT.

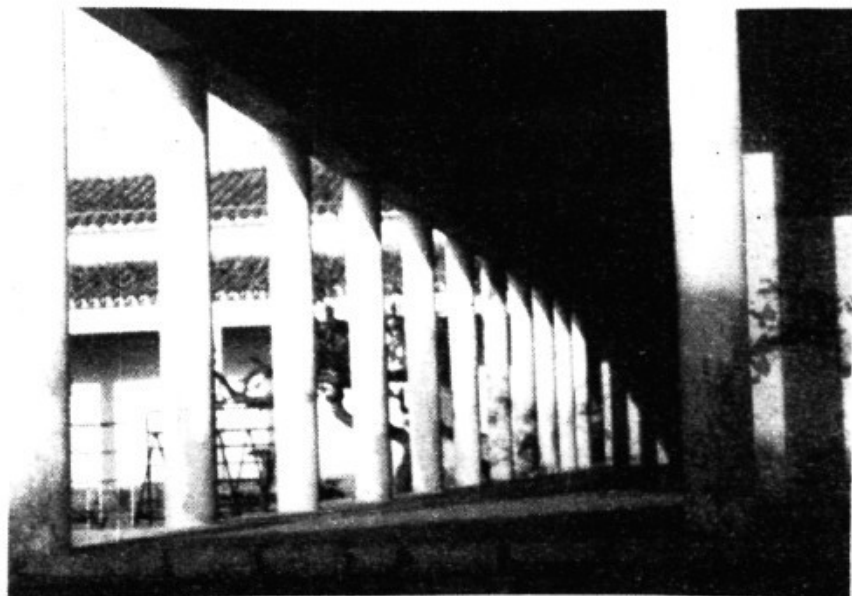
A la plaça de Sa Cabana, se va inagurar un local per a la tercera edat, amb bar i instal·lacions adequades pels nostres padrins. A l'acte hi foren presents el representants de la Corporació Municipal d'U.M. i del P.P.

REFORMES DE LES ESCOLES VELLES.

A la fi ha arribat l'hora de la reforma a les escoles velles de Pòrtol, les mateixes hauran començat si no hi ha retards la primera setmana de Juliol. El pressupost de les reformes puja a 4.888.749.-- Ptes.

Entre les reformes més importants cal destacar la instal·lació de calefacció elèctrica, la substitució dels sanitaris, la reparació de les teulades, així com la nova instal·lació elèctrica i enllumenat, entre altres. S'espera acabar les reformes abans de començar el curs 90-91.

CANVI PROPIETARI DE S'ESTEL.

A partir del dia primer de Juliol la paperia S'Estel que fins ara havien duit na Margalida Terrassa i en Toni Perello, ha estat traspasada al conegut Joan Torrens. Li desitjam molta sort i que les coses li vagin tan bé com als anteriors propietaris.

CINC MILIONS DE PRESSUPOST PEL CAMP DE FUTBOL.

Les obres que s'han de dur a terme al camp de Futbol de Son Caulelles, com és l'escalonada i la nivelació del terreny de joc, tenen un pressupost de 5.461.108 Ptes.

A més d'aquestes obres per les quals ja s'ha aprovat la seva contractació, també hi ha previst un projecte de reformes del vestidors, les quals segurament se faran més envant.

MIQUELA NADAL, GUANYADORA DEL CERTAMEN DE PINTURA.

La guanyadora del IV Certamen de Pintura organitzat per l'Ajuntament amb motiu de les festes Patronals va esser la pintora MIQUELA NADAL.

Quant al premi pel millor pintor local, fou per JAUME CANELLAS HOMAR. Les seves obres, així com les dels altres participants, s'han pogut veure durant les passades festes de Sant Marçal al saló d'actes de l'Ajuntament.

EL TRANSIT DE PORTOL I SA CABANETA.

Com més s'atraca l'estiu, més dificultós és poder transitar pels carrers principals de Pòrtol (Major) i Sa Cabaneta (Oleza), ja que pràcticament, ja no queda lloc per decantar-se un cotxe, si es topa amb un altre en sentit contrari, i ja no parlem si són dos camions.

L'Ajuntament, vengui aprovar urbanitzacions i noves construccions, però en relació al trànsit mantén les mateixes condicions de fa vint anys, sembla que no s'ha donat compte de la creixuda del parc automobilístic de Pòrtol i Sa Cabaneta.

Cal cercar solucions ja, perquè si fins ara els cops per no poder retirar-se un dels dos vehicles només han estat petits, pot esser més envant haurem de lamentar qualche desgràcia, ja que també els conductors es pensen anar per una autopista en lloc de per l'interior d'un casc urbà, tal és la velocitat a què creuen aquests dos carrers.

CONEIX MARRATXI

AMB EL JOC DE LA SERP.

REGLAMENT:
(Es pot jugar amb 2 jugadors)

1. Cada jugador té dues línies del mateix color i ha de seguir l'itinerari, des del número 0 fins al número 100.
2. La tirada del dau indica les caselles que es poden avançar.
3. Per aturar l'avanç cal respondre correctament la qüestió.
4. Quan no se sap o és incorrecta la resposta, es retorna al número anterior del mateix color i s'espera nou torn de joc.
5. Quan la resposta és correcta es torna a tirar el dau.
6. Les caselles acabades en 0 amb resposta correcta, donen dret a avançar 5 llocs.
7. Les caselles acabades en 5 fan retornar 5 llocs endarrera.
8. Quan el dau indica 6 dona dret a tornar a zero.
9. Tres vegades seguides amb 6 "maten" una fitxa que retorna al punt 0 (Marratxí: illa de Mallorca).
10. Guanya qui primer col·loca les dues fitxes en el número 100 (Escut de Marratxí).

PER A NINS FINS A 10 ANYS ES POT FACILITAR EL JOC NOMÉS RESPONENT 50 DE LES QÜESTIONS (LES ENCRECLADES).

Durant les passades festes de Sant Marçal es va presentar al públic el JOC DE LA SERP. Es tracta d'una sèrie de 100 preguntes sobre temes relacionats amb Marratxí (història, geografia, art, cultura...); d'aquesta manera els jugadors, a més de divertir-se, aprenen una sèrie de coses sobre el nostre terme. La iniciativa ha estat recolzada per l'Ajuntament i la realització ha estat possible gràcies a l'equip format pel nostre col·laborador Bonifaci Molada, Guillem Ramis i Gabriel Rotger. No dubtam que es tracta d'una interessant eina educativa.

FINAL DEL CURSET DE CERAMICA CREATIVA

El passat 19 de juny fou clausurat el Segon Curset de Ceràmica Creativa al Col·legi Blanquerna.

S'encarregaren d'impartir-lo la coneguda ceramista Pilar Sastre i Núria Lluís. Pogué funcionar gràcies a l'ajut de Sa Nostra. Comptà amb 34 alumnes que ja feren la seva primera exposició presentant treballs a la VI Fira del Fang.

ESCACS A MARRATXI

Estimats lectors de Pòrtula:

El torneig d'escacs Sant Marçal 1990 celebrat al bar La Unió de Sa Cabaneta el passat mes de juny fou un èxit de participació, molt disputat i amb l'emoció com a nota predominant a moltes partides, de tal manera que les diferències a la classificació final foren molt ajustades. El campió fou el mestre balear Ferran Bellón, però amb més dificultats i manco punts que l'any anterior.

Cal destacar la participació dels jugadors juvenils (marcats amb asteriscs) en aquest torneig, especialment les de Miquel Garcia i Santiago Juan, que obtingueren el segon i tercer lloc respectivament.

Els trofeus es varen entregar el vint-i-nou de juny. Enhorabona a tots, guanyadors i participants. Salut i fins l'any que ve.

DAVID MONZONIS I QUAIL

Classificació final:

	G	Taules	P	Punts
1.- Ferran Bellon	4	2	0	5
2.- Miquel Garcia **	4	1	1	4'5
3.- Santiago Juan **	4	0	2	4
4.- Antoni Trillo	4	0	2	4
5.- Manel Farré	3	2	1	4
6.- David Monzonis **	3	1	2	3'5
7.- Manel Vázquez	2	1	3	2'5
8.- Joan Torres	2	1	3	2'5
9.- Marc Monzonis **	2	1	3	2'5
10.- Josep Ma Monzonis	2	0	4	2
11.- Francesc Calafat**	2	0	4	2
12.- Joan Molero **	1	1	4	1'5

*Informatiu
Cultural
de Marratxí*

Als Nostres Col·laboradors:

Per raons de disseny i muntatge vos pregam que ens faceu arribar els originals abans del darrer divendres de cada mes. Així, per al número d'agost, hauríem de tenir el material el proper dia 26 de juliol. Gràcies!

LA REDACCIO

DES D'ES PONT D'INCA

LES FESTES DEL CENTENARI

El dia 16 de juny a les onze en punt, amb repicar de campanes començaren les Festes del Centenari: nins i nines del poble, desfressats i amb una gran il·lusió, recorregueren places i carrers convidant tothom a participar-hi.

El mateix dia a les 20'30 se celebrà la missa d'obertura oficiada pel nostre Rector, Mn. Guillem Parera, i acompanyada pels cants del cor de la Parròquia.

Un cop acabada la Missa, J. Mascaró Pasarius va pronunciar el Pregó, ressaltant la importància de la construcció d'un temple destinat al culte per al desenvolupament d'un poble. La revetlla de ball de bot va tenir una concurrència molt gran. La gent ho va passar molt bé.

El diumenge dematí els nins i nines pogueren divertir-se participant en els concursos de dibuix i a la gincana: hi va haver pintura i pastissos, corregudes i rialles a voler.

L'horabaixa, concert de concert de corals infantils. Hi participaren les corals del C.P.C. Blanquerna, formada pels alumnes de quart d'E.G.B., la coral de l'escola "Els Molins" de S'Arracó i les corals infantils de Juventuts Musicals.

El vespre, el grup de teatre XICARANDANA va escenificar "Entorn d'un botó". No és, en realitat, una obra de teatre. Es tracta més aviat d'una petita història d'un home, un autobús, un barret i un botó, contada de moltes formes diferents segons allò que se'n vulgui destacar.

I el divendres 22 de juny quan feia exactament cent anys de la col·locació de la primera pedra del temple parroquial se celebrà una missa solemne presidida pel vicari episcopal Mn. Joan Bestard i concelebrada pels rectors de les parròquies del veïnat. Va pronunciar el sermó Mn. Antoni Oliver.

El vespre, bauxa per als joves i, també, per als grans. "Juanito Percha y sus colgaos" i "Canyamel" cantaren i tocaren fins ben entrada la nit.

Ara ens espera tot un any de celebracions així que ANIMAU-VOS!!!

DES D'ES PLA DE NA TESA

EXCURSIONISME

Des de fa més o manco un any, un grup d'amics i veïnats d'Es Pla de na Tesa començarem a arreplegar-nos qualche diumenge per anar d'excursió. Som un grup sense cap pretensió d'associacionisme, simplement identificats amb una intenció de viure més en contacte amb la naturalesa, amb una fascinació també compartida per la muntanya i amb el pretext de passar un diumenge d'esbarjo molt més sà i profitós que no sigui encalenticir la butaca durant hores davant la tele.

Es pot dir que hem pujat als puigs més significatius de la Serra de Tramuntana. De totes les excursions podríem destacar la del Torrent de Pareis, fita primordial de tot excursionista. El puig del Teix, pel camí del rei Sanxo; el Tomir, amb rossegures incloses; el puig Caragoler, el seu veïnat i ample puig Roig; la Mola de s'Esclop; el camí del Rost o de Castelló, els Cingles del Puig Major. La ruta de Lluc a Lloseta, el puig de na Fàtima, etc. En totes les excursions hi hem deixat les nostres petjades i de totes guardam bon record. Trobaríem mil anècdotes que ho podrien il·lustrar. Particularment record amb més intensitat (rossegures del Tomir a part) l'excursió dels Cingles del Puig Major, pel fet que era un dia especialment clar que ens permeté veure a l'horitzó el perfil del Montseny. Aleshores no sabíem de què es tractava, i l'amo de la possessió per on passàvem ens deia meravellat que allò no podia ser mai una muntanya de la Península. Però sí que ho era, era el majestuós Montseny que ens deixà a tots amb la boca badada.

Però ara haurem d'esperar que passi l'estiu, perquè per anar d'excursió ningú no hi vol deixar la pell socarrada ni l'alè. Amb les primeres frescoretes de la tardor partirem cametes amunt i ja tornarem a contar-vos més coses.

JOANA MARIA MATAS

ANTONI CANYELLES I RIGO "DE SA FONT".GLOSADOR

BIOGRAFIA.

En Toni de Sa Font va néixer l'any 1871 a Sa Font de Marratxí. Era fill de Mateu Canyelles i Ramis i de Maria Rigo i Rosselló i el major de vuit germans.

De petit va poder anar molt poc a l'escola perquè com que era el major havia d'ajudar a la família: aprengué lletra anant a les classes que feien alguns mestres d'escola, els vespres.

A més, era un home que s'interessava per saber i li agradava molt llegir la Bíblia, el Vell i Nou Testament; també era molt afectat a escoltar "La Pirenaica".

A part de tot això també va ser un gran artesà per a la confecció de fabiols, un gran guitarrista i un entès del camp on hi va passar quasi tota la vida: va ser molt bon exsecallador i empeltador.

Quant a la seva activitat com a glosador cal dir que era descendent del glosador tan famós que hi va haver durant la Inquisició: en Planiol, i così des "Cabo Loco".

En el nostre poble -Santa Maria- hi va viure la major part de la seva vida però no va ser molt afectat de glosar-hi en públic, però ho feu moltes vegades a pobles externs. Amb es "Cabo Loco" va fer un glosat, l'any 1926, a Pòrtol on hi va assistir mig poble de Santa Maria, tot Pòrtol i molta gent de Marratxí. L'actuació va durar fins que el sol va ser ben alt i, de tanta gent que hi havia, els glosadors varen haver de sortir desfressats per una finestra.

Es va casar dues vegades, el primer pic ho feu amb una santamariera, Na Francisca Aina Borràs i Capó, amb la qual varen tenir quatre fills.

Després de viure una temporada a Marratxí varen venir a estar a Santa Maria. L'any 1914 va quedar viudo i es tornà casar: aquesta vegada amb una de Sineu que nomia Catalina Matas i Matas. Amb aquesta sineuera tengueren un fill i una filla. Varen arrendar Son Vivot Nou de Baix del Puig i l'any 1925 deixaren Santa Maria i hi va anar a estar d'amo. A aquesta possessió hi va estar 14 anys. Després va anar a estar en es Rafalot de garriguer.

L'any 1942 va passar els seus darrers anys fent de tant en tant qualche glosa pels que estaven a aquesta possessió i pels seus admiradors. Va ser aquí on l'any 1957 morí als 73 anys.

LES SEVES GLOSES

Aquestes primeres gloses han arribat a les nostres mans gràcies a Madò Maria Creu, de ca'n Velós. Aquesta padrineta ja té vuitanta-nou anys i sempre ha estat coneguda pel seu bon

humor i per la quantitat increïble de cançons, tonades i gloses que encara conserva en la seva memòria. De l'amo de "Sa Font" coneix algunes gloses i fets de la seva vida perquè era veïnada seva a Marratxinet, encara que actualment resideixi a Santa Maria.

Les gloses no li surten d'una tirada. Al principi deia que no se'n recordaria, però al final mirau quantes n'hi vengueren en es cap. Mos contava que sense més ni manco, una paraula un fet, li pot fer recordar una glosa, una cançó i sense pensar-s'ho dos pics la diu.

Les tres primeres, encara que és atrevida, no gosava dir-les i mig rient ens deia: a aquesta no l'heu d'escriure, però noltros no varem poder resistir la tentació:

Sant Antoni gloriós
es factat de faves crues
i qual és de voltres dues
qui té es betlem més hermós.

Es capellà qui em casà
quan va veure sa núvia
diu: recristo si la tenia
es vespre per ressopar!

Es meu homo m'ha tupada
i m'ha fet lo que ha volgut
però jo l'he fet banyut
i me som rescabalada.

Jo me'n vaig a fora porta
a fer volar es gorrió
es meu vola i es teu no
perquè té una ala torta.

Com es veu les dues primeres fan referència a personatges religiosos i en té algunes més on quasi sempre són tractats des d'un punt de vista satíric i humorístic.

Madò Maria i Madò Jeroni sabatera ens varen contar aquestes dues. La primera la va fer a la seva primera dona que festejava un sabater i com que l'amo en Toni la volia digué:

Francinaina un sabater
només sap fer tacons
i jo se tomar brancons
pes rodò de s'ametller
i llavors també se fer
de ses roques rebassons
per torrar botifarrons
tu i jo es dijous llarder.

Ses collidores de Son Vivot li varen dir a l'amo en Toni que

si les duia a sa festa li farien uns calcetins, però no els hi feren i les digué aquesta:

Al.lotes passau-ho bé
i cuidado als maneguins
espolsau-vos els dematins
sa roada lo primer.
Déu faci que l'any que ve
vegem el dijous llarder
tots fent feina aquí dedins,
emperò de calcetins
que voltros m'heu de fer,
d'això no me'n riuré.

Quan va estar de garriguer en es Rafalot, els exseciadors
duien vi quan qualcú feia festa. Per Sant Antoni n'hi va haver
un que no va dur vi dient que ell feia festa en sa nit. Però per
sant Josep tornaren a dur vi; en Tià va posar el tassó el primer.
L'amo en Toni no ho pogué agunantar i li sortí aquesta glosa:

Per Joseps molts anys de vida
salut, força i delit
i en morir-se es seu llit
que fos es trono de Maria
i una altra cosa voldria
i que me fos accedit
que es qui fan festa en sa nit
no puguin beure de dia.

Compongué també una de les cançons que es cantaven la

segona Festa de Pasco amb el "Deixem lo dol":

L'amo si veis que no plou
d'això no heu d'estar enfadat
sofriu-ho amb humildat,
que Jesús va esser entregat
al tribunal de Pilat
i en el Calvari enclavat
i de la creu davallat
i posat dins un llençol
Sa mare sense consol
el tenia en es costat
i ara ja ha ressuscitat
més resplendent que el sol
Deixem lo dol...

Cada any el dia de Nadal convidava fills i filles a dinar, i,
un any abans de morir els digué:

Contents menjau i beveu
que així content jo estaré
que si veniu l'any que ve
pentura no em trobareu
si em cridau no respondré
i es camí que jo faré
voltros també el fareu.

MARIA CANYELLES, FRANCISCA MAS, MARGALIDA SANS, ANTONIA SOLER (De la revista "COANEGRA")

EN JOAN TORRENS I NA JOANA
VOS HI ATENDRAN
A PARTIR D'ARA

Papereria S'Estel

Diaris
Revistes
Joguines
Regals

I també encàrrecs d'impremta
i enquadernacions

Campanya de Normalització Lingüística

CONVOCAREN INICIALMENT LA CAMPANYA:
 EL GOVERN BALEAR
 EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA
 EL CONSELL INSULAR DE MENORCA
 EL CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA
 L'AJUNTAMENT DE PALMA

S'HI HAN ADHERIT(en data 15 de juny de 1990):

LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

ELS AJUNTAMENTS

Ajuntament d'Alaior
 Ajuntament d'Alaró
 Ajuntament d'Algaida
 Ajuntament d'Andratx
 Ajuntament d'Ariany
 Ajuntament d'Artà
 Ajuntament de Binissalem
 Ajuntament de Bunyola
 Ajuntament de Calvià
 Ajuntament de Campanet

Ajuntament de Campos
 Ajuntament des Castell
 Ajuntament de Ciutadella
 Ajuntament de Costitx
 Ajuntament d'Eivissa
 Ajuntament d'Esporles
 Ajuntament de Felanitx
 Ajuntament de Ferreries
 Ajuntament de Formentera
 Ajuntament de Fornalutx

Ajuntament d'Inca
 Ajuntament de Lloret de Vistalegre
 Ajuntament de Lloseta
 Ajuntament de Llubí
 Ajuntament de Llucmajor
 Ajuntament de Manacor
 Ajuntament de Mancor de la Vall
 Ajuntament de Maó
 Ajuntament de Maria de la Salut
 Ajuntament de Montuiri
 Ajuntament de Petra

Ajuntament de Sa Pobla
 Ajuntament de Pollença
 Ajuntament de Porreres
 Ajuntament de Puigpunyent
 Ajuntament de Sant Antoni Abat
 Ajuntament de Sant Joan
 Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar
 Ajuntament de Santa Maria del Camí
 Ajuntament de Santanyí
 Ajuntament de Son Servera
 Ajuntament de Sóller

ELS PARTITS POLÍTICS

Partit Popular (PP)
 Partit Socialista Obrer Espanyol (FSB-PSOE)
 Partit Socialista de Mallorca (PSM)
 Unió Mallorquina (UM)
 Centre Democràtic i Social (CDS)
 Entesa de l'Esquerra de Menorca (EEM)
 Grup Parlamentari Mixt
 Esquerra Unida
 Unió Balear

ELS COL·LEGIS PROFESSIONALS

Col·legi Oficial d'Administradors de Finques
 Col·legi Oficial d'Advocats de Balears
 Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Balears
 Col·legi Oficial d'Enginyers de Camins, Canals i Ports
 Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears
 Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears
 Col·legi Oficial de Psicòlegs de Balears
 Il·lustre Col·legi Notarial de Balears

ELS SINDICATS

Confederació Sindical de Comissions
 Obreres de les Illes Balears (CC.OO.)

ELS CENTRES D'ENSENYAMENT:

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. UIB
 Institut de Batxillerat Santa Maria d'Eivissa. EIVISSA
 Institut de Batxillerat Berenguer d'Anoia. INCA
 Institut de Batxillerat Maria Antònia Salvà. LLUCMAJOR
 Institut de Batxillerat Joan Ramis i Ramis. MAÓ
 Institut de Batxillerat Antoni Maura. PALMA
 Institut de Batxillerat Guillem Sagrera. PALMA
 Institut de Batxillerat Joan Alcover. PALMA
 Institut de Batxillerat núm. 6, Camp Redó. PALMA
 Institut de Batxillerat Guillem Cifre de Colonya. POLLENÇA
 Institut de Batxillerat Can Peu Blanc. SA POBLA
 Institut de Batxillerat Quartó de Portmany.
 SANT ANTONI DE PORTMANY (EIVISSA)
 Institut de Batxillerat Guillem Colom Casanovas. SÓLLER
 Institut de Formació Professional San Juan Bosco. CIUTADELLA
 Institut de Formació Professional Isidor Macabich. EIVISSA
 Institut de Formació Professional Llorenç M. Duran. INCA
 Institut de Formació Professional Francesc de B. Moll. PALMA
 Col·legi d'EGB Sant Salvador. ARTÀ
 Col·legi La Immaculada. PALMA
 Col·legi Pedro Poveda. PALMA
 Col·legi Guillem Mesquida. Sa Indioteria. PALMA
 Col·legi Públic Comas Camps. ALAIOR
 Col·legi Públic Sant Bartomeu. ALARÓ
 Col·legi Públic Es Vinyet. ANDRATX
 Col·legi Públic. BÚGER
 Col·legi Públic CAMPANET

Col·legi Públic Mare de Déu del Toro. CIUTADELLA
 Col·legi Públic Joan Benejam. CIUTADELLA
 Col·legi Públic Es Porxo. DEIÀ
 Col·legi Públic Comarcal. SANT RAFAEL (EIVISSA)
 Col·legi Públic Ntra. Sra. de Jesús. EIVISSA
 Col·legi Públic Puig d'en Vallis. EIVISSA
 Col·legi Públic Es Vedrà. EIVISSA
 Col·legi Públic Sa Torre. MANACOR
 Col·legi Públic Verge de Gràcia. MAÓ
 Col·legi Públic Joan Mas i Verd. MONTUÍRI
 Col·legi Públic Ciutat de Màlaga. PALMA
 Col·legi Públic Gabriel Alzamora López. PALMA
 Col·legi Públic Sant Jordi. PALMA
 Col·legi Públic Santa Maria. PALMA
 Col·legi Públic Son Ferriol. PALMA
 Col·legi Públic Costa i Llobera. POLLENÇA
 Col·legi Públic Joan Mas. POLLENÇA
 Col·legi Públic SANT JOAN
 Col·legi Públic SANT LLORENÇ DES CARDASSAR
 Col·legi Públic SANTANYÍ
 Col·legi Públic Santa Ponça-Galatzó. SANTA PONÇA
 Col·legi Públic Comarcal Es Putxet. SELVA
 Col·legi Públic Comarcal Jaume Fornaris. SON SERVERA
 Col·legi Públic Nicolau Calafat. VALLDEMOSSA
 Col·legi Públic VILAFRANCA DE BONANY
 Escola Mata de Junc
 Centre de Preescolar Antoni Maura. MANACOR

ELS COL·LECTIUS I ENTITATS

Associació Il·lenca per a la Renovació Educativa (A.I.R.E.)
 Centre Cultural de Felanitx
 Convergència de Joves Independents

Escola d'Esplai. PALMA
 Escolania de Lluc
 Grup Folkloric Castell de Sant Felip. MENORCA

IFEBAL, Institució Ferial de Balears
 Institut d'Estudis Balearics
 Patronat Municipal D'Escoles d'Infants. PALMA

La llengua,
 feina
 de tots

**TOTS ELS CIUTADANS DE LES BALEARS HI SÓN CONVOCATS
 INDIVIDUALMENT I COL·LECTIVAMENT.**
ADREÇA LES ADHESIONS AL SECRETARIAT DE LA CAMPANYA,
Sant Miquel, 18, 2^{on}. 07002 Palma. Tel: 71 75 03. Fax: 72 06 50

Des de la Casa de la Vila

PRIMER PREMI DEL CONCURS DE REDACCIÓ "SANT MARÇAL '90"

MARRATXI

Marratxí: Terra, cel, aigua i plantes, els quatre components més importants per fer una catifa natural, formant un ambient de puresa inconfundible, de verdor i vida. Els ocells volategen i canten d'arbre en arbre, jugant amb les fulles dels arbres, que es mouen amb la bufada del vent. Les possessions com un diamant dins d'una maragda. Els raigs cegadors del sol traspassen dins la casa i il·luminen tots els racons inabastables.

Les teulades de les cases estan plenes de nius d'ocells, i si és una vella teulada, qualche brot d'herba.

Els petits turons sobresurten del pla i formen petites acumulacions d'arbres, davall dels quals apareixen brillants trossos de molsa, tota ella humida i suau, fresca i pura.

Hi ha pobles d'immenses catifes rogenques de terra vermella per fer artesanía, i amb pedres que pareixen estels de la immensitat. Amb cases cobertes d'enredadera que els donen un aire de naturalesa.

Uns altres pobles governadors de tots els pobles naturals voltats com d'una paret que els aïlla de l'oxigen impur i embrutador, que és com si al seu pas enderrocàs tot aquell ambient de puresa que fa que la naturalesa es fongui dins aquella atmòsfera impura.

Els nostres pobles no són ciutats, no tenen fàbriques, són com si els haguessin separat del món. Conserven algunes construccions de l'antiguitat, que els nostres avantpassats ens deixaren, com un signe d'eternitat i de llibertat, en un temps que els arbres i la vegetació governaven davant tot. Amb cases tranquil·les, són el viure natural i la llibertat de respirar.

Es una zona que quan fa frescor fa fred, i quan fa calor crema. Es un lloc primaveral i verd, a la tardor, la figura dels ocells se dibuixa a terra, com si un fantasma passàs volant i agitant les ales. El sol amb tonalitats taronges i vermelles, que fa una imatge inoblidable, on els dèbils raigs del sol traspassen sense lluitar contra la contaminació, fent-se pas per un camí transparent, que ajuda a que la llum del sol posi tot aquell color de tardor. Uns llocs on als dematins l'aire traspassa les parets i desperta el gall que dona l'avis de sol. Les gotes de ruixim cauen i es desfan, les fulles dels arbres saluden un nou dia.

Marratxí té també, i fins i tot coves d'enterrament, un molí, que amb el temps està quasi en ruïnes, i segurament un miler de coses sense descobrir. Allò és màgia, un lloc màgic, en el qual tot allò que és natural és possible i lògic. Es un conjunt de pobles, de cases i carrers, bars i bancs, tendes i tendes. Des d'una finestra es pot veure aquest domini tan especial. Es com un gran país, amb cinc pans i cinc peixos, amb carrers amples i estrets, pels quals la gent circula com si res, són com a formigues a una habitació verda que cada vegada es fa més gran i més gran. Es com una estratègia per sobreviure al món destructor. El sol és la contrasenya, és un signe de vida. A Marratxí el sol és el governador, mestre de la vida i bellesa. Veim com gràcies a ell s'obrin les flors, dels més diversos colors, i d'imaginable frescor.

A la nit les rates pinyades surten a la llum de la lluna, esperant algun convidat a la seva taula, el grill fa el seu cant nocturn, els fanals il·luminen els carrers; la foscor s'apodera de tot, fent-se la madona de tot allò que no és cobert per una capa de llum artificial. Es una nit fresca i negra, com si haguessin tapat el sol amb una cortina. Novament la llum del sol s'apodera de tot, i un nou i feliç dia torna a començar. Els animalets se desperten i els altres es dormen, i així cada dematí.

Dins d'aquests pobles hi ha també una zona de cases diferents a les altres, són noves i blanques, no hi ha ni un arbre i és trist, però això és l'evolució. A l'hivern el fum de les cases es junta i forma un gros fil de fum.

A una part dels arbres els cauen les fulles, i uns animalets dormen profundament. Ja no es veu tanta gent com abans, fa més fred, i un clima més cru. Arribada la primavera els arbres tornen a tenir fulles, aquells animalets es desperten, i ja es veu gent passejant pels carrers, les flors s'obrin, i els gorrions prenen uns altres colors i coquetegen com si fossin cignes. Els prats tornen a tenir el seu esplendor.

Això resumeix Marratxí, un lloc de màgia, grandesa, verdor i puresa.
Un lloc meravellós que mai es podrà canviar.

DIEGO MATHEU NIJSSEN, de Sa Cabaneta (Col·legi Santa Teresa, Es Pont d'Inca)

EXTRACTE DEL PREGO DEL CENTENARI DE L'ESGLÉSIA D'ES PONT D'INCA

EL PONT I EL CAMI

Fins fa poc, deia fa quasi mig segle l'erudit historiador i arxivòleg don Jaume Lladó Ferragut, el pont del torrent Gros (on hi ha la partió del terme de Palma) era d'arc romà. I tant. Aquí hi havia un pont en temps dels romans. Quint Cecili Metel, després de la conquesta de Mallorca l'any 123 abans de Crist fundà les ciutats de Palma i Pollentia (situada aquesta devora l'església parroquial d'Alcúdia).

Aquestes dues ciutats indígenes romanitzades i repoblades amb colons d'Ibèria foren unides per un camí empedrat. Camí encara perfectament identificable ran del torrent de Coa Negra o de ses Mates, a l'altura de Sa Bomba de la possessió de Son Sureda.

Vull fer un incís per recordar aquí que tots els "redemptors" i "patriotes" de via estreta que esborren dels lletreros de carretera el nom de Palma, per posar-hi mal escrit en lletrones grosses CIUTAT, no saben què es pesquen.

El que passa és que els moros no poden pronunciar la lletra P i la converteixen automàticament en B, com noltros no tenim el fonema castellà de "J" i deim invariablement tant a Mallorca, Menorca o Eivissa, com al Principat, a València, a la Catalunya Nord i a l'Alguer d'Itàlia, QUAN, KOSE, BUEN QUESUSSITO, LA FALANQUE, QUIMENES, etc.

En els moros el nom de Palma es convertia en Balma i això el feia inidentificable per la qual cosa optaren per dir la Ciutat, ja que a tota Mallorca era l'única ciutat aleshores existent. No hi havia viles, només alqueries i rafals.

Quan els catalans del rei en Jaume varen conquerir Mallorca varen traduir simplement Madina Mayurka en Ciutat de Mallorca ja que el nom de Palma s'havia oblidat totalment a nivell popular.

Seguint ara amb el pont romà del torrent Gros i amb el camí romà de Palma a Pollentia, hem de dir que al llarg d'aquesta ruta, la principal de l'Illa, s'anaren formant diversos poblats, uns aprofitant alqueries mores ja existents, com Inca, qualificada pel mateix rei en Jaume com la major alqueria de Mallorca, o Rubines, després Binissalem, o El Camí, després Santa Maria del Camí.

On avui és el Pont d'Inca no consta documentalment que hi hagués cap alqueria que donàs origen al poble d'avui. Però sí és cert que la primera casa està documentada el 1840 en antics terrenys de Sa Cabana, al lloc de Can Fluxà.

Aquesta casa inicià el poblament al llarg del torrent Gros i del torrent de Coa Negra o de ses Mates, en terres de Can Fluxà, Can Mates, Can Reinés, Cals Enegistes, Son Bonet i Can Barbut o Ca la Forca.

ESGLÉSIA DE SANT LLATZET

L'església dels pontdinquers abans d'existir l'actual era l'oratori de Sant Llatzet situat a l'altra part de l'aerodrom de Son Bonet en el lloc anomenat antigament FORCA DEL PLA DE NA TESA (que no hem de confondre amb unes altres forques que hi havia ran del pont del torrent Gros, a la partió amb Palma).

El 23 de març de 1858 es servien d'aquest oratori per a les seves necessitats espirituals cent onze famílies, o sia poc menys de 600 feels.

Una campana que hi havia col·locada damunt el portal de l'oratori provenia del vaixell "Belisario" i anà a parar a l'església de Sant Rafel de Palma i el Sant Crist dels Esparters vingué aquí en aquesta església.

Aleshores era vicari de Sant Llatzet mossèn Pere Josep Pou, més conegut per "es Capellà de s'Aigo", que després seria nomenat vicari de la nova església del Pont d'Inca.

L'ESGLÉSIA

El 6 de maig de 1889 el bisbe Jacins Maria Cervera habilità en el magatzem de Sa Farinera un oratori provisional, on s'hi arribarien a dir 3.461 misses.

Durant poc temps també es va dir missa a la sala d'espera de l'estació del tren.

El 22 de juny de 1890, el mateix bisbe Cervera col·locà la primera pedra de l'església actual que va ser dedicada a Sant Alonso Rodriguez, Santa Caterina Thomàs i el Beat Ramon Llull. L'iniciador i custos d'aquesta nova església va esser mossèn Miquel Adrover, més conegut per Pare Mel, el qual, l'any 1901 renuncià al càrrec, i fou substituït per mossèn Miquel Muntaner.

El 1903 va esser nomenat rector mossèn Bernat Fiol Ordinas, nascut a Consell 25 anys abans. Era idò un capellà jove, ple d'energia i d'entusiasme.

El 2 de setembre de 1894 el canonge don Bartomeu Castell beneí la primera capella, reemplant així les obres que havien estat interrompudes per falta de doblers.

El maig del mateix 1904, per compte del Bisbat, es construïren les bòvedes i vuit capelles més; en juny es va fer la façana, després el Chor amb bella pedra de Porreres i de Santanyí. Un mes després s'acabà la col·locació de rajoles i en agost es posaren els bancs. En el mes de setembre, el Vicari General beneí les obres fetes.

El 1906 es posaren les portes del portal major i les finestres del presbiteri i del Chor i en 1908 la façana de l'església fou rematada amb la imatge de Santa Caterina Thomàs.

La benedicció solemne va tenir lloc el 25 de juliol de 1909 per part del bisbe de Mallorca de felix memòria Monsenyor Pere Joan Campins i Barceló.

El 1913 fou erigida parròquia d'entrada i en 1935 parròquia d'ascens.

L'historiador local pontd'inquer don Jaume Ribes ha arplegat i investigat unes dades molt interessants de l'església des Pont d'Inca. Originàriament hi havia 3.600 m. quadrats de terrenys que procedien de la possessió de Cas Enegistes propietat de don Toni Serra Vidal.

El document de compra fou firmat el 12 de novembre de 1886 i fou elevat a escriptura pública davant el notari de Palma don Josep Socies i Gradoli, el 22 de juny de 1903. Fou firmada per don Maties Nadal, batle de Marratxí i pel Rvd don Bernat Fiol Ordines, delegat del senyor Bisbe.

En aquesta ocasió es va donar estat oficial i públic a les propietats conjuntes de l'Església i del Municipi de Marratxí. Dels 3.600 m. quadrats, 2.400 quedaren per l'Església i 1.200 per al Municipi.

Quant als rectors, regents o ecònoms, hi ha que dir que mossèn Bernat Fiol, el 8 d'octubre de 1909 fou substituït per mossèn Miquel Munar Clar, fins a 1912, que la direcció espiritual de la parròquia des Pont d'Inca recaigué en la persona de mossèn Francesc A. Ferrari.

De 1913 fins a 1930 fou rector mossèn Baltasar Salvà Cantallops i després, com a regent, fins a 1973, mossèn Rafel Juan Mas.

El 1973 el va substituir mossèn Llorenç Galmés i després mossèn Miquel Mulet Coll, fins octubre de 1989 en que fou nomenat l'actual rector mossèn Guillem Parera Galmés.

SET FACTORS CONFIGURATIUS

ESTACIO DES TREN: Inaugurada el 24 de febrer de 1875.

FARINERA BALEAR: Construïda per don Eusebi Estada el 1880. Me diu l'historiador local don Jaume Ribes que era l'edifici més alt de Mallorca. Tenia 7 pisos però no de 2 m. d'altària com molts de pisos d'avui, sinó més.

GERMANES AGUSTINES: S'instal·laren el 1896. Dedicades a Parvulari, visita als malalts i servei a l'església parroquial.

AERODROM DE SON BONET: Adquirit pel Ram de la Guerra entre 1906 i 1908. En el 1935 s'inaugurà l'Aero Club de Balears, i el 1936 s'habilità per a l'aviació de caça, els "Fiat" durant la Guerra Civil.

COL·LEGI DE SANTA TERESA: Té el seu origen en un col·legi privat del mateix nom que estava situat on ara és el quarter de la Guàrdia Civil, on pareix ésser, s'educà el financer mallorquí don Joan March Ordines. Al nou col·legi de senyoretas, dedicat al primer i segon ensenyament, hi acudien a estudiar les joves de les famílies més distingides de Mallorca.

LA SALLE: La Casa i Noviciat de la Congregació de Sant Joan Baptista de la Salle fou fundada el 1905 a la finca Can Mates: dues hectàrees de terres, un hort, un molí i una petita residència que aleshores pertanyia a un resident francès, l'abbé Gabriel Royer.

Els primers germans fundadors foren Perial Etienne, Sabinien des Angès, Sabin-Louis, Théofred-Marie i Théodomir-Regis.

El 10 de juny de 1906 arribaren al Pont d'Inca els postulants del districte d'Avinyó, guiats pel germà Tarlat Fermin, i el 16 de juny el Vicari General mossèn Alcover, en representació del bisbe Pere Joan Campins i Barceló, beneí la casa.

El primer de novembre del mateix 1906 s'inaugurà el Seminari Menor i en agost de 1909 l'escolasticat.

El 1913 la institució fou ampliada, adquirint la veïnada finca de Can Reinés. El 16 de desembre de 1917 el bisbe Rigobert Doménech i Valls beneí la nova església de la casa, dedicada al Sagrat Cor de Jesús.

Una visitant il·lustre des Pont d'Inca fou S.A. Reial la Infanta Isabel de Borbó, l'any 1913, quan visità el Col·legi de La Salle.

EL TRAMVIA: La instal·lació d'una línia de tramvies amb Palma afavorí molt el creixement del Pont d'Inca, on s'hi construïren moltes segones residències, que poc després passaren a ser residències úniques, ja que entre el tramvia i el tren, les comunicacions amb la capital resultaven còmodes, fàcils i econòmiques.

LES MURADES DE PALMA I EL VI DEL PONT D'INCA

Quan Palma estava enrevoltada de murades, que subsistiren fins a finals de segle passat, a la nit es tancaven les portes de les murades i no les obrien de nou fins a la sortida del sol de l'endemà.

Els carreters i traginers que arribaven sol post no podien entrar a Palma i havien de fer nit a un dels nombrosos hostals que hi havia ran de la carretera. Hostals que són identificables encara avui en es Pont d'Inca, així com també tots noltros els podem veure encara des d'aquí a Alcúdia.

En el Pont d'Inca hi havia els hostals de Can Vermell, Ca ses Ramonetes, Ca s'Oliera, Ca l'amo en Toni, tots ran del torrent Gros.

Els carreters i traginers preferien aquests hostals que els situats més prop de Palma per una raó ben senzilla: el vi era més barat i més bo que a Palma, on estava gravat per impostos municipals. Per fer-lo competitiu en el preu, les tavernes palmesanes hi havien de mesclar aigua. Resultava així un vi car i dolent. Els taverners des Pont d'Inca duïen bon vi de Santa Maria, Consell i Binissalem, no li posaven aigua i no tenien necessitat de cobrar-lo més car perquè no hi havia impostos municipals que el gravassin.

No sols els carreters i els traginers preferien es Pont d'Inca, sinó també era lloc predilecte dels excursionistes dels diumenges.

Tot junt propiciava la formació d'un nucli urbà de comerciants i residents.

JOSEP MASCARO PASARIUS

Per CORREU ens assabenten que:

L'AGRUPACIO SOCIALISTA DE LLUCMAJOR va convocar una marxa a S'Estatella el passat diumenge 3 de juny.

Llàstima que no arribàs d'hora per al número anterior. Encara que tard, la recolzam, per descomptat.

El Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears durant el mes de juny va organitzar a la seva delegació de Mallorca el SEGON FESTIVAL DE VIDEO I ARQUITECTURA.

Dia 10 de juliol, a les 19'30, tindrà lloc la inauguració de l'exposició antològica de l'Arquitecte BARBA CORSINI. Es podrà visitar fins el dia 28 de juliol els dies feiners de 10'30 a 14 i de 17 a 19'30 (dissabtes horabaixa tancat).

L'Ajuntament de Palma va presentar durant el mes de juny al Palau Solleric l'exposició "1959-1989, Tres dècades de Pop i Rock a Espanya". També va presentar els discos "Cançons de la Mediterrània" i "Palma", dels Valldemossa.

El mateix Ajuntament dins el X FESTIVAL DE TEATRE va presentar durant el mes de juny l'espectacle "Tier Mon" de La Fura dels Baus.

Dia 5 de juliol hi ha la presentació del disc XEREMERS. A les 10 del vespre a s'Hort del Rei.

El Grup Novetat de Sóller organitza el IV Concurs de Poesia VALL D'OR, dotat amb tres premis de 40, 25 i 10 mil ptes respectivament. Termini d'entrega d'originals: 10 d'agost. Consultau les bases a la Redacció o al tfn 63 08 65.

L'Ajuntament de Gandia convoca el XII premi de narrativa JOANOT MARTORELL (novel·la, dietaris, memòries, etc) dotat amb un milió.

També convoca el XXVIII premi AUSIAS MARCH de poesia. Dotat amb 600.000 ptes.

Ambdós fins el 20 d'agost. Consultau les bases a la Redacció.

El Festival Internacional de Música SERENATES D'ESTIU celebra el XXè aniversari amb les següents actuacions: 11-VII: Orquestra Simfònica de les Balears "Ciutat de Palma", amb obres de Mozart i Txaikovski; 24-VII: Renata Scotto, soprano, i Vincenzo Scalerà, piano; 31-VII: Trio de piano, violí i cello; 4-VIII: Orquestra de cambra "Nous Solistes de Viena"; 7-VIII: Orquestra de Cambra del Festival de Brescia-Bèrgam; 10-VIII: Piano a quatre mans, Tamas Vasary i Peter Frankl; 14-VIII: The Scholars, The Scholars Baroque Ensemble, his majesties sagbutts and cornetts. Tots els concerts tendran lloc al Castell de Bellver a les 22 h.

L'Associació de PREMSA FORANA de Mallorca ha admès l'ingrés de "Sa Revista" de Campos; també va nomenar Pau

Reynés per substituir Gabriel Fiol a la junta directiva; i fa constar en acta el condol per la mort d'Alfons Puerto.

Donam la benvinguda a les altes i ens afegim al condol, adreçant-lo especialment al quinzenal "Perlas y Cuevas" de Manacor, del qual n'Anfós era assidu col·laborador.

El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança a les Illes -STEL UCSTE- ens agraeix cordialment la inserció en aquesta secció de les seves activitats del mes de maig.

Tot un detall.

La Fundació Congrés de Cultura Catalana convoca el VII PREMI CCC DE BIOGRAFIA I ESTUDIS HISTORICS per estimular els estudis històrics en els seus vessants polític, social, econòmic i biogràfic en el context dels Països Catalans. Originals amb extensió mínima de 250 fulls holandesos mecanografiats a doble espai i a una sola cara, en català. Termini de presentació: 31 d'octubre de 1990; 500.000 ptes de premi.

Si vos interessen les bases posau-vos en contacte amb la Redacció.

La mateixa Fundació fa la presentació dels PROJECTES CCC. Es un programa adreçat a tots els grups d'estudiosos dels països de llengua catalana que vulguin treballar en diferents àmbits i objectius: Actualitzar les conclusions de l'àmbit corresponent del Congrés de Cultura Catalana; estudiar l'evolució recent, l'estat actual i les perspectives futures de l'àmbit, tenint present el marc més ampli -sobretot l'europeu- en què es desenvolupa la cultura catalana; redactar propostes d'actuació, i/o elaborar conjuntament plans de recerca; fer el seguiment de les conclusions de l'àrea científica corresponent del Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

Per a més informació posau-vos en contacte amb la Redacció.

La FUNDACIO PUBLICA DE LES BALEARS PER A LA MUSICA, assabentada d'aquesta secció, ens trametrà de forma habitual les publicacions i informacions que surtin de l'entitat.

Fenomenal!

En una primera remesa ens envien el programa de la temporada 90/91. Un total de 19 concerts, molt variats i amb un forta presència de Música contemporània. La inauguració, dia 28 de setembre, amb Beethoven, Dvorak i la "Tocata i Fuga en Re Menor" de BACH en versió simfònica d'Ekitai Anh.

Aquest mes de juliol hi ha una nova edició de CANÇONS DE LA MEDITERRANIA, amb el següent programa: 12-VII, Toti Soler i Claude Nougaro; 13-VII, Mario D'Azzo i Dimitra Galani; 14-VII, Els Valldemossa i Ofra Haza; 15-VII, Abed Azrie i Paco de Lucia.

Tot al Parc de la Mar a les 22 h., organitzat per l'Ajuntament de Palma, Sa Nostra i -curiosament- Gesa.

La Conselleria d'obres públiques i ordenació del territori ha presentat la relació d'accions a torrents com a conseqüència de les avingudes del passat setembre. El GABINET DE PREMSA de la CAIB ens informa que a Marratxí s'ha acondicionat el torrent de Coanegra en dos trasts, un de 2160 m. i l'altre de 2100 m.

El CONSELL INSULAR DE MALLORCA aprovà per unanimitat de tots els grups el "Pla d'Obres i Serveis del 90", així com el "Pla Plurianual d'abastament i sanejament d'aigües als municipis de Mallorca". Segons Joan Verger "aquest pla d'inversió plurianual pretén dotar els nostres pobles d'una moderna xarxa de proveïment i sanejament d'aigües". El pressupost total destinat a Marratxí, entre el CIM i l'Ajuntament, puja la quantitat de 793.614.862 ptes.

El "Pla d'obres i serveis" contempla una sèrie d'inversions a Marratxí, subvencionades entre l'estat, la CAIB i l'Ajuntament. Són les següents: Ampliació de la xarxa d'aigua potable de Pòrtol (9.707.914 ptes), Condicionament plaça urbanització Sa Cabana (22.625.625 ptes), Reforma de la plaça d'Espanya (13.524.000 ptes), Asfaltat camí de Ca'n Mas (1.860.051 ptes), Il·luminació Es Cabrers (1.799.442 ptes).

PUBLICACIONS REBUDES:

TRIA EL FUTUR. Fulletó editat per l'Ajuntament de Lluçmajor i el G.O.B., amb dibuixos de Domingo Garcias. Tracta de les repercussions ambientals de la nostra vida quotidiana i la manera de contribuir a la conservació del medi ambient. Analitza i dona consells sobre els problemes de fum, de cotxes, de deixalles, d'aigua, de detergents, d'alimentació, de temps lliure, de salut, d'urbanitzacions i de defensa d'espais naturals.

Com diuen a la presentació es una convidada a donar una petita passa en favor del futur i evitar que algun nin no pugui dir "... i per què no ho aturàreu?"

MONTBLANC: Un espai natural amenaçat al cor de Mallorca. Díptic editat pel G.O.B. en el marc de la campanya "Per una Mallorca digna. Prou d'urbanitzacions!". Exposa la problemàtica derivada de la urbanització d'aquesta possessió de Maria de la Salut.

DIRECTORI DE LA C.A.I.B. Díptic editat pel S.I.A.C., de la Conselleria adjunta a la presidència. Inclou adreces i telèfons de les diferents conselleries i de llurs departaments. La seva clara presentació, amillorant molt la passada edició, fa que sigui una eina molt útil. Llastima que encara estigui en espanyol.

Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma". PRO-

GRAMA de mà del Concert realitzat a l'Auditori dia 31 de maig. Inclou un comentari de Maties Vallès sobre Mozart, Pierné, Debussy i Beethoven; així com les biografies de Manuel Préstamo -director- i de Stephanie Lecomte -solista d'arpa-

PUBLICACIONS PERIODIQUES:

D'entre les revistes associades a PREMSA FORANA DE MALLORCA rebudes destacam:

LLUCMAJOR DE PINTE EN AMPLE, 100 (IV 90). Una revista nostrada, nascuda poc temps abans que Pòrtula, que assoleix la fita del 100. Reprodueix, sense citar procedència -suposam que per descuit-, el nostre dibuix del passat mes de gener "Salut escolar amb un parallamps radiactiu a la teulada?" Una revista íntegrament en català cap al dos-cents. Enhorabones mil!

VEU DE SOLLER, 53 (25-V). Setmanari que celebra, precisament amb aquest número, el primer any de la seva existència. També majoritàriament en català. Que en poguem celebrar molts més!

COANEGRA, 71 (V 90). Inclou la relació dels santamariers participants en la VI Fira del Fang, dels quals diu que obtingueren "un bon resultat, tant a nivell de vendes com de promoció". També fa referència a la destrossa que l'autopista fa per aquí on passa: "Les voltes pel camí des Coscolls, pel de Pòrtol, el de Son Seguí, el de Passatemps o el de Muro, no seran mai el mateix." I tenen tota la raó.

SA FOGANYA, 3 (XII 89). Revista d'informació de Porreres. Inclou una interessant entrevista amb Josep Valls Forteza, de Manacor, personalatge dedicat a un ofici que té relació amb el nostre poble: cordador d'olles; també posa gafes a gerres, ribells i cossis.

REVISTA DE FERRERIES, 180-184 (IV-VI)
AL POBLE, 14 (V 90)
LA VEU (Organ del CDS-Balears), 14.
ALIMARA, 18 (III-IV)
ARRAN, 39 (V-VI)

FULL DOMINICAL, 19 a 24 (V-VI).

El No 24 (17-VI), a la secció "Serà notícia" informa: "La solemne concelebració, presidida pel Vicari General Mn. Joan Bestard Comas a la parròquia de Sant Alonso del Pont d'Inca, amb motiu del Centenari de la col·locació de la primera pedra del temple, dissenyat per Pere d'Alcàntara Penya, divendres que ve dia 22 a les 21 h. Ahir dissabte, pronuncià el Pregó de Festes, el Dr. Mascaró Pasarius."

B.-

"PER UNA MALLORCA DIGNA, PROU D'URBANITZACIONS!"

(Resum de la conferència pronunciada per Xisco Avellà a la inauguració d'Expo-Moratoria a Sant Antoni)

L'EXPO-MORATORIA -tercera gran exposició que el GOB inaugura a Sant Antoni- consta de 22 plafons, a més del joc d'ordinador i del video. La temàtica dels plafons està estructurada en tres grans blocs:

- Els nostres recursos, des del propi territori (o sigui l'espai on ens movem, certament limitat, sobretot a una illa petita com Mallorca), passant per l'aigua i l'energia, i incloent coses com el paisatge i la nostra cultura.

- Com aquests recursos es fan malbé a causa d'un creixement urbanístic, sigui quin sigui el ritme d'aquest creixement (i molt més si el creixement és tan demencial com ho ha estat aquí fins ara -i ara ho és més que mai!-).

- El resum de la positura dels ecologistes al respecte, oferint una alternativa al model irracional vigent fins ara i proposant alhora unes mesures dràstiques i urgents abans que la catàstrofe no sigui total.

Però abans de detallar una mica més això, vull resumir-vos molt breument la història i els objectius de la campanya del GOB per una Moratoria (és a dir, per a una paralització del creixement urbanístic, una paralització que al nostre mode de veure ha d'esser definitiva, i que, d'acord amb l'opinió d'experts en economia no té per què fer-nos renunciar a la riquesa que -sens dubte- la indústria turística ha generat fins ara (més aviat al contrari: la nostra proposta va encaminada a evitar que se mati la gallina dels ous d'or). Aquesta campanya sorgeix dins el GOB cap al Novembre de 1988, amb un lema ben

Aquesta exposició és, fins ara, la darrera fita important de la campanya, però la pròxima ja té data precisa, i vos ne parlarem més endavant.

La necessitat d'una campanya global com aquesta era òbvia: durant 15 anys el GOB (sovint amb el suport d'altres entitats) havia estat duent a terme lluites puntuals per salvar Sa Dragonera, Es Trenc, la Punta de n'Amer, Mondragó i un llarg etcètera d'aqueix càncer que res no perdona i que se diu especulació immobiliària.

Hi ha hagut en aquest llarg i penós camí algunes victòries importants, ningú ho nega. Espais naturals que s'han salvat d'una destrucció que ja estava cantada, i que amb orgull podem dir que romandran en estat natural per a sempre més. No ens molesta que ara determinades institucions vulguin presentar alguns d'aquests espais com l'emblema de la seva política suposadament conservacionista (no fa falta dir que me referesc a Sa Dragonera). Tampoc és culpa nostra, ben al contrari, que la salvació de Mondragó tocarà a 10.000 pessetes per contribuent. Es el Govern Balear el que, cometent un error històric que esperam li costi també car a ell, així ho ha volgut.

Però una vegada arribats a la dècada dels 80, la proliferació de projectes de destrucció del nostre entorn havia assolit un grau que ja no feia factible continuar amb la nostra estratègia d'anar "apagant focs", com si diguéssim.

La situació ha arribat a un punt realment patètic, i qui no estigui convençut del tot, que escolti algunes xifres:

- 8 de cada 10 platges de Mallorca ja tenen ciment a darrere (quan no a damunt).

- El planejament que s'ha anat aprovant fins ara permetria que a Mallorca s'hi construís per a una població total de 2 milions i mig d'habitants, quasi 5 vegades la població actual.

- Ara mateix, mentre llegiu aquestes línies, més de 90 noves urbanitzacions (comptant només les que afectarien a espais naturals i agrícoles) estan rebent -o se troben a punt de rebre- l'aprovació del Govern Cañellas.

expressiu ("Per una Mallorca digna, prou d'urbanitzacions"), i fins ara ja ha comportat l'edició d'un díptic explicatiu, de diversos cartells, d'una postal amb la qual els turistes expressen al President Cañellas la seva decepció per la lamentable situació de tants indrets de les Balears, etc, etc.

-De camps de golf, la nostra plaga ambiental més recent, les previsions són que n'hi hagi (si s'aproven els projectes en tramitació) fins a un total de 45; i no oblidem que cada camp de golf du aferrada una urbanització annexa.

-I de ports esportius, volen que en 10 anys se dupliqui el

nombre de llocs d'amarrament. Figurau-vos el que això significa.

-El Govern no ha volgut abordar una planificació urbanis-
LA MOSCA BARRUDA. R.Turmeda

tica global del nostre territori, segurament perquè amb el caos existent ja li va bé. De la mateixa manera, sense cap pla global de carreteres, el Govern està executant obres d'elevat impacte ambiental, com l'autopista Palma-Inca, el túnel de Sóller o la "millora" de carreteres de muntanya com la d'Esporles a Banyalbufar (anau a veure què poc importa per a aquesta gent el paisatge) o la prevista de Deià a Sóller.

En fi, no vos vull cansar amb més dades. No puc deixar de dir, afortunadament, que els nostres arguments conservacionistes cada vegada gaudeixen d'una major audiència social. Avui ja no som només els "quatre penjats" dels ocellets els que feim un clam per dir prou de destruir la nostra Naturalesa. Els hotelers, un col·lectiu gens sospitós de radicalitat, ja ens fa costat, i no diguem els sindicats, les associacions culturals, etc. Fins i tot els bisbes han cregut necessari fer sentir la seva veu a favor d'una gestió racional del medi ambient.

Se diria que només queden els promotors i constructors d'urbanitzacions per convèncer, a part de les nostres màximes autoritats autonòmiques, que moltes vegades sembla que només governen per a aquest sector de la població.

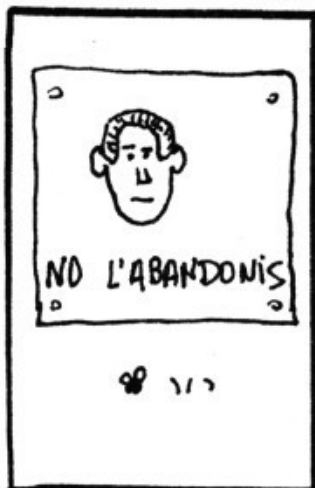
Les mesures urgents que proposa el GOB com a conclusió de tot el que vos acab d'exposar són fonamentalment tres:

- NO a qualsevol nova urbanització a espais naturals o agrícoles d'aquestes illes, incloent tot allò que ja està aprovat però encara no executat.

- SI a una protecció real, efectiva i immediata dels espais naturals. Eines legals no en manquen.

- I, en tercer lloc, aplicació de criteris racionals i conservacionistes (en lloc d'irracional i afavoridors de l'especulació) a tota la tasca de gestió territorial que se faci a partir d'ara.

XISCO AVELLA

racó
de

NOMES TEU

Tan sols amb el teu somriure
has fet el meu bres de flors.

Tan sols els teus colomets
duen els missatges de l'alegria,
de la tempesta, de la incertesa,
de la por.

En un vol estrany i serè
camines, graciosa i segura,
amable, amagada, daurada.

Amb cara rosada,
sedes del sol,
alè de sirena,
trempada,

pels núvols acarona.

La teva música és
com entrar al teu mirall
d'aigües cristal·lines
com la mar de profundes.

Alena molt a prop meu
per no viure amb la pregunta.
Has sentit o no la besada del vent?

Pòrtol, dia 28 de Juny de 1990
A Tu, malgrat mai sàpigues si ha existit.

PENSAMENTS DEDICATS A LA PORTULA DE MARRATXI

Els meus pensaments
es converteixen en versos,
i a l'hora d'escriure
no m'oblid de Marratxi
per a que els nostres lectors
puguin inferir.

Perquè per a mi
és una gran joia
veure dels lectors un somris.

I que llegeixin Pòrtula
tots els veïns de Marratxi.
I faig curta la poesia
perquè no vos pogueu avorir.

Però, encara inspirat,
he de seguir
amb la Pòrtula de Marratxi.

I que el dia de Sant Marçal
vos pogueu divertir
i que tot el poble
esbossi un somris.

I ara sí que acab la poesia
perquè es faria de dia...

Marratxi, 19 de juny de 1990

FRANCESC PEREZ

D'AGRICULTURA BIOLÒGICA

L'agricultura biològica és una manera d'entendre la vida. No interessarà a qui busqui grans rendiments en poc temps i a tota costa, inclús a costa d'ell mateix. No interessarà a qui, en sentir xerrar de Mercedes, xalets i altres perdi el cap. Però tal vegada pugui interessar al petit agricultor que veu com cada pic li costa més lluitar contra les plagues. Al jove que cerca el seu propi camí. A la mare que vol veure créixer els seus fills sans. A qui vulgui agafar un fruit i menjar-lo directament. A qui vegi amb tristesa la destrucció del paisatge. I a tots els qui creguin que hi ha alguna cosa que falla en el model de vida actual, que el progrés que seguim ja no és progrés perquè cada vegada deixa a més persones fora, als qui pensem que, al cap i a la fi, un Mercedes o un xalet no valen el que val l'aire, el que val l'aigua, el que val la terra, la nostra terra.

Casi sempre que es xerra de contaminació, de destrucció de la natura, de pèrdua de la qualitat de vida, es xerra de transports, indústries, ciutats, urbanitzacions. Per a molts, el camp segueix conservant la seva imatge de serenitat i d'identificació amb la natura. Desgraciadament, les tècniques agrícoles actuals segueixen el mateix patró que la resta de sectors de la societat. Amb l'agricultura intensiva -causa de desertització- un pagès cada pic més desconnectat del món que l'envolta mala sense voler la terra, que és el seu bé més gran, gasta més i més en productes més i més cars i segueix instruccions sense sebre a on va, a on anirà quan vengui les seves terres.

L'agricultura ecològica no és fàcil, no ofereix receptes màgiques, sols coneixements i coneixement. Cada persona hi ha de cercar el seu camí, cada persona el sabrà trobar si s'atura un moment per escoltar la terra que l'estima.

TRENCAPINYONS

Objectius de l'agricultura ecològica:

- Desenvolupar unes explotacions autònomes amb una estructura diversificada.

- Assegurar la fertilitat de la terra a llarg termini.

- Amillorar la producció i la qualitat dels aliments.

- Evitar agressions al medi ambient.

- Assegurar una vida digna dels agricultors.

Per a saber més:

ARAUJO, Joaquín: Cultivar la tierra. Penthalon ediciones. Madrid

AUBERT, Claude: El huerto biológico. Los libros de Integral. Barcelona

FUKUOKA, Masanobu: The one-straw revolution. Rodale Press. USA

DUDLEY, Nigel: This poisoned earth. Piatkus. London W1

ROGER, Jean Marie: El suelo vivo. Integral. Barcelona

SEYMOUR, R.: El horticultor autosuficiente. Ed. Blume. Barna

MARGALEF, R.: Ecología. Ed. Planeta. Barcelona

Monográfico Integral: Volver a la tierra. Número 1. Barcelona

Doires Entintades

CONTRA EL RACISME.

El racista és un ser patètic, el racisme fa pudor.

El racista és un malalt, d'esperit si més no. Viu permanentment acomplexat i no troba cap altra sortida a les seves mancances que menysprear altres grups humans que considera inferiors al seu. No destaca per mèrits propis, simplement desprestigia, insulta, humilia i ataca altres grups humans que es diferencien del seu per alguna característica ètnica, lingüística o religiosa.

En el racista compareix l'home més primari, el més primitiu de tots, aquell que ha perdut una part important de la racionalitat. El racisme, lamentablement, està permanentment latent entre nosaltres, de forma cíclica, però, apareix i desapareix de la societat com a moviment organitzat que s'encarrega de catalitzar sentiments irracionals més o menys amagats o disimulats. Els tentacles dels grups racistes intenten arribar a tots els racons de la societat i, molt especialment, a aquells que li poden ésser d'utilitat per aconseguir el poder polític. Usant les mitges veritats, la mentida, el populisme, la demagògia i els sentiments visceralment primaris i rastres, penetra en el teixit social sense cap distinció de classe o d'estament. El seu missatge és tan mesquí que ha de desfressar-lo, a la qual cosa hi contribueixen excel·lents prestidigitadors en l'art de la propaganda i la manipulació informativa. Fa ús del sistema democràtic per pujar i per empastifar la societat amb la seva brutor verbal, aprofitant-se de la llibertat d'expressió que se li atorga.

A Itàlia i França grups de racistes neo-nazis han profanat cementiris jueus. Covards!. A gran part d'Europa aquest execrables fets han produït majoritaris sentiments de rebuig i indignació, i s'han celebrat manifestacions multitudinàries que així ho han demostrat, però això no és suficient. Les recents profanacions són provocacions perfectament planificades - i no un simple fet anecdòtic, com insinuen alguns - en el procés progressiu de reorganització dels moviments racistes europeus, una etapa més per comprovar el nivell de resposta que la societat civilitzada és capaç de donar a

aquestes i altres agressions. Les tàctiques actuals no són altra cosa que una reedició de les que s'usaren a l'Alemanya anterior a la II Guerra Mundial.

La resposta de la societat civilitzada no ha de ser tímida, ni ha de limitar-se a la protesta i el rebuig. La resposta ha de ser dràstica i efectiva, dirigida a evitar que els racistes, desfressats del que sigui, puguin fer ús de les llibertats democràtiques per fer apologia del seu repugnant missatge i de les seves accions.

Després del que ha passat als cementiris jueus a França i Itàlia, em sent solidari, un cop més, amb el poble jueu, amb la seguretat que si els agredits haguessin estat uns altres - armenis, negres, gitanos o turcs - també em sentiria solidari amb ells. La solidaritat amb els agredits o discriminats és l'única arma efectiva contra la irracionalitat dels racistes, per això el missatge que podria sintetitzar la lluita anti-racista podria ser: "Racista, no toquis el meu germà!!".

ANTONI ROCA.

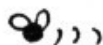
*Informatiu
Cultural
de Marratxí*

En marxa cap al

100

Començau a filar...
Hi ha tasca per a tots!

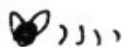
LA MOSCA BARRUDA. R.Turmeda

MOSCA BARRUDA,
QUÈ ÉS L'UNIVER-
SALISME SOLIDARI?

ÉS MOLT FÀCIL...

SEGONS DIEN
AIXÒ ÉS UNIVER-
SALISME SOLIDARI

I SEGONS DIEN
AIXÒ ÉS LOCA-
LISME INSOLIDARI

JIM HENSON, LA MORT DEL MES GRAN PEDAGOG

Per a molts, el nom de Jim Henson no els hi sonarà a res. Pensaran en qualcú anglosaxó que ves a saber què va a inventar, descobrir o fer. La seva feina era una mica més amagada, desconeguda pels grans destinataris d'aquesta. I pentura per això la feien més gran encara.

Jim Henson era -i és, perquè la gent com ell no mor mai- el creador o pare de quasi tots els munyecots, pepots i semblants que viuen a la majoria de les televisions mundials. Ell va crear les estrelles de la petita pantalla anomenats Epi i Blai, traduïts a dotzenes de llengües inclòs el Català gràcies a TV-2 Catalunya. I també els habitants de l'original Sesamo Street traduït com "Sesam Obre't". Dins ell, dins aquest carrer tot un món i tota una societat en la que els seus habitants són munyecots amb forma humana, de petits i de grossos, sense oblidar els monstres que tot el mal que tenien era esser addictes a les galetes (si arriba a esser mallorquí, segur que serien "galletes d'Inca"). Els programes tenien una finalitat molt clara: ensenyar i distreure al mateix temps. Cosa no gens fàcil tractar-se d'un medi tan difícil com és la televisió. Però ell ho aconseguí. Directament els nins aprenien amb els habitants del carrer Sèsam a comptar fins a cinc, deu, dotze o vint. Aprenien amb n'Epi - i ho record perfectament - que els cubets de gel si es fiquen dins una caps a i es tapen amb una flassada es fonen i es converteixen en aigua, aprenien que el foc crema, que les cuines són perilloses, aprenien les lletres de l'abecedari..... i a la vegada educació i normes de conducta. Tot enmig de diversions. No gens fàcil. Podem dir sense por que pentura ha ensenyat més En Jim Henson i els seus pepots que totes les escoles juntes. Ell ha revolucionat la pedagogia televisiva, i molts ara el volen imitar amb altres munyecots però amb el mateix sistema de fons, perquè el resultat és excel·lent. I ademés Henson donava a la seva feina un aire de senzillesa, de simpatia i de no sé què que acabava que els adults i tot miraven els programes infantils. Simplement magnífic, únic i genial.....

Més èxit en canvi tengueren als Estats Units uns altres "fills" del pare Henson, que aquí també arribaren però no amb tanta força. La seva càrrega educativa en certa manera era menor i no arribaren a entrar tampoc al públic adult: els Muppets. Malgrat tot quasi bé tothom coneix na Peggy... i ja no cal dir res més. Si en canvi, tengueren un grandíssim èxit, i amb moltíssima més quantitat de matèria educativa la sèrie de dibuixos animats basada en els Muppets, anomenada "The Muppet babies" dirigides ja clarament a un públic infantil i en la que els personatges eren els mateixos Muppets però quan eren infants.....

Crec que ja només em queda comentar la seva participació en la pel·lícula "Cristal·lí" en la que els protagonistes eren creació seva, i als "Fraggles" o més exactament un programa televisiu o sèrie anomenada "Fraggle Rock". La filosofia i la forma aparentment la mateixa: educar i

entretenir a base de pepots. El resultat tan magnífic com Sesam Street però una mica diferent, ja que no es tracta de fer la competència als habitants del carrer Sèsam sinó de complementar els ensenyaments que allà es donaven. Fraggle Rock es desenvolupa a l'interior d'una cova on hi habiten els Fraggles i a dos mons exteriors: el món dels humans i el món dels "Goris". I els seus continguts són molt més "social". Més que a comptar fins a deu ens ensenya a valorar l'amistat, a conviure amb gent molt llesta i gent que ho és menys, amb uns i amb els altres, a jugar amb esportivitat, en definitiva a viure!

Amb la seva mort, el Planeta perd al que pentura hagi estat un dels més grans pedagogs que hi ha hagut. Ell és el responsable de que milions de nins sàpiguin comptar, conèixer els colors, saber el que és gros i petit, el que és a dintre i a fora, el que és bo i el que és dolent, el que val la pena i el que no, i fins i tot la millor manera de conviure amb amistat i amb alegria. I el que és més gran, els nins, a través dels seus amics de pedaç, el recordaran com el senyor que els va entretenir cada horabaixa els vint minuts del berenar, vint minuts que valien més que tot el dia a l'escola, i ademés amb diversió. Increïble no?

I... qui sap, pentura en Jim Henson es troba que al cel, tothom és de pedaç, o quan no, semblant. I aquí a la terra ens queda tota la seva essència: els seus fills de pedaç: Epi, Blai, Gustau, Peggy, Musi, Dudo, Gobo, Rossy, Bombo... i aquests no moriran.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL.

AFECTUOSAMENT,

B. R.

Darrerament he rellegit el primer volum de l'Autobiografia de Bertrand Russell, editada novament per Edhasa en la col·lecció Testimonio.

Aquest primer tom agafa els testimonis compresos entre 1872 i 1914. El científic/filòsof/polític/literat, es descobreix totalment a base d'impressions i de fets, però sobretot a través de la correspondència mantenguda amb familiars i amics.

Us present en aquesta entrega una selecció d'algunes sentències agafades d'aquesta correspondència:

"L'Amor ha de ser el criat, no l'amo de la vida"

(L.P.S. a Russell. 1893)

"L'èxit és allò més fàcil i barat, és allò més nefast de la terra"

(Russell a Alys, la seva esposa. 1894)

"Estaria profundament deprimat si no fos que passat demà aniré a escoltar la Novena Simfonia"

(Charles Percy Sanger a Russell. 1894)

"Les persones ocupades són les que troben temps per a tot, d'una manera o l'altra"

(L'àvia a Russell. 1895)

"El valor d'una obra d'Art no té cap relació amb el plaer que produeix"

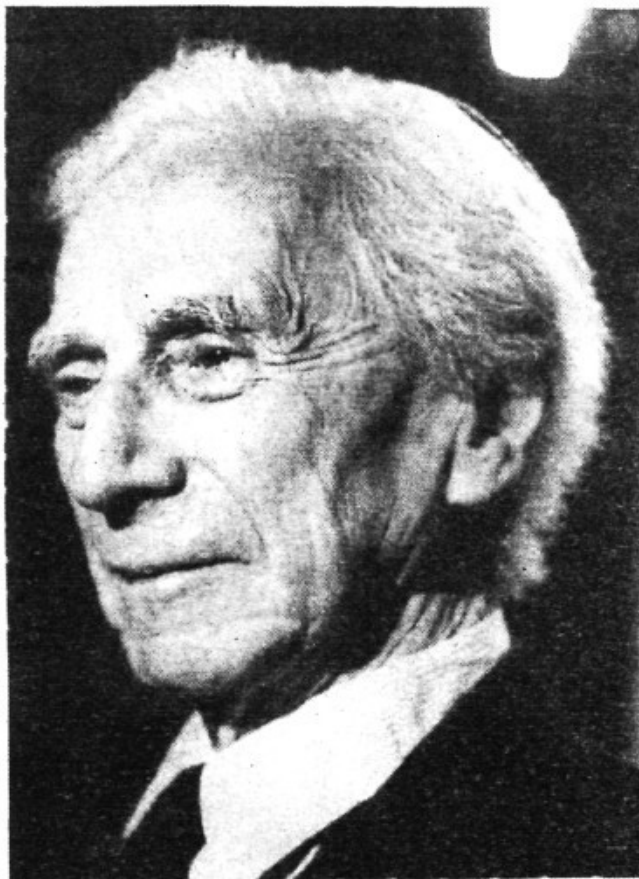
(Russell a Gilbert Murray. 1902)

"Els joves mai no són reals, els fadrins ho són en comptades ocasions"

(Russell a Lucy Donnelly. 1902)

"Només en el pensament l'home és un Déu; en l'acció i el desig, som esclaus de les circumstàncies"

(Russell a Lucy. 1902)

"No he trobat cap medi per desterrar el jo; excepte el treball"

(Russell a Lucy. 1904)

"Qui fou el foll sense cor que digué que estimar els altres feia feliç? De totes maneres contribueix a fer la vida tolerable"

(Russell a Lucy. 1905)

"Les cartes són l'única forma que les persones no es trobin com estranys quan només es veuen en intervals de varis anys"

(Russell a Lucy. 1906)

"Les matemàtiques constitueixen un port de pau sense el qual no sé com seguiria endavant"

(Russell a Lucy. 1906)

"Hi ha una comunió dels filòsofs, així com
existeix una comunió dels sants"

(Russell a Lucy. 1906)

"Tot lo que acaba bé està bé, és l'epitafi que
posaria en ma tomba si fos el darrer home viu"

(Russell a Lucy. 1906)

"Em sembla que tant la religió com l'art són
intents per humanitzar l'univers"

(Russell a Lowes Dickinson. 1902)

"Res no hi ha més etern que el passat. El
present i el futur estan encara sotmesos al Temps,
però el passat ha escapat vers la immortalitat"

(Russell a L.D. 1902)

"L'amor de Déu, si hi hagués un Déu!"

(Russell a L.D. 1904)

"Faré esculpir en ma tomba: CONEGUE MOORE I
RUSSELL"

(G.L.Strachey a Russell. 1907)

"Crec que només en el moment de la mort
hom descobreix allò pel qual hauria d'haver viscut
i se n'adona massa tard del que ha desaprofitat en
la vida"

(Russell a L.D. 1913)

PERE ESTELRICH I MASSUTÍ

MUSICA

VISTA

I.- El passat mes d'octubre, i coincidint amb
els Encontres de Compositors, la Fundació Pública
de les Balears per a la Música i l'A.C.A. presentaren
el I concurs de Composició per orquestra.
Les bases foren enviades a molts de composi-
tors i institucions d'arreu del món.

II.- Mesos més tard, aquest juny 90, un jurat
ha triat el guanyador.

L'obra, intitulada i presentada sota el lema
ITABOL, ha resultat ser d'un compositor suec:
Eberhard Eyser.

La composició s'estrenarà el proper 25 d'octu-
bre coincidint amb els Encontres d'enguany.

PERE ESTELRICH I MASSUTÍ

PRECISAMENT AQUEST MES...

Fa 150 anys (juliol, 1840)

Antoni Cabot, metge de Santa Maria, preseta un memorial sol·licitant ser el metge de Marratxí amb el salari de 400 ll. anuals. L'Ajuntament, tenint present que els veïnats no concorden en res, que cada un té la seva manera de pensar i que són molts els qui es serveixen del Dr. Jaume Jaume, acorda negar-li la sol·licitud i dir-li que que es contracti directament amb els veïnats.

El metge Rafel Cerdó, de Muro, havia de venir a viure a Marratxí el primer d'aquest mes. S'ha excusat dient que la seva mala salut no li ho permet.

Hi ha veïnats que prengueren solars municipals en establiment l'any 1836 i encara no han fet la corresponent escriptura d'adquisició. El consistori acorda fer un pregó anunciant que tots els qui es trobin en aquest cas s'han de presentar en el termini de vuit dies al notari Sebastià Coll per a l'estipulació de l'escriptura; en cas contrari es tornaran a subhastar els solars.

En fa 100 (juliol, 1890)

La relació formada per la direcció gral de contribucions indirectes sobre cupos de consums per a l'actual exercici econòmic 1890-91 indica que Marratxí ha d'abonar al tresor la quantitat de 10.158 ptes. Tenint en compte la disseminació del terme, l'Ajuntament acorda demanar la reducció al tipus màxim de 7006 ptes.

El regidor Bernat Nadal demana la relació de les quantitats satisfetes a l'empresari de la tercera subhasta del nou cementeri. El batlle li contestarà a la propera sessió.

En fa 75 (juliol, 1915)

Josep Valls, contractista del dret de places i vies públiques de Son Nebot, Es

Pont d'Inca i Es Pla de na Tesa, rescindeix el seu contracte a favor de Pere Tries Mir. L'Ajuntament ho aprova.

El delegat d'hisenda té un expedient obert contra els membres de la corporació marratxinera amb motiu del descobert del 2on trimestre de consums d'enguany.

El batlle, Rafel Jaume Julià, s'ha d'absentar del poble durant tres mesos. Queda encarregat de la batllia el 1er tinent, Pere Josep Jaume Castelló.

Es proposen les següents ternes per al nomenament de perits repartidors que han de formar part de la junta pericial: 1a categoria: Francesc Pastor Serra, Gabriel Sans Oliver, Gaspar Jaume Julià; 2a cat.: Pere Canyelles Rigo, Joan Villalonga, Miquel Rotger Mas; 3a cat.: Francesc Serra Cabot, Abdon Pastor Frau, Bernat Nadal Mas; Suplents: Jaume Ramis Ramis, Bartomeu Pocovi Mas, Enric Villalonga.

En fa 50 (juliol, 1940)

S'ha tapat el pou del refugi de la plaça de l'església d'Es Pont d'Inca.

S'han de fer les oposicions per cubrir dues places d'auxiliar administratiu de l'Ajuntament. Formaran part del tribunal els regidors Antoni Sastre Miralles i Nofre Riera Gomila, i el funcionari Miquel Bestard Serra.

Els empleats administratius demanen que durant els mesos de juliol, agost i setembre d'enguany, únicament hi hagi hores d'oficina el matí, de 8 a 13, en substitució de les vacances que els corresponen. Hom els ho concedeix.

El proper 18, dia d'exhaltació del treball, s'obsequiarà amb una dinar a tots els empleats i depenents de l'Ajuntament per commemorar el "Glorioso Alzamiento Nacional".

Autoritzen a Ferran Antoli Llabrés, de Palma, per construir una casa a Sa Comuna.

S'ha de construir una paret per tancar el jardí o corral de l'escola nacional de nines de Sa Cabaneta.

En fa 25 (juliol, 1965)

Es vol posar enllumenat al cementeri. Essent que el pla d'electrificació de GESA puja molt, el batlle proposa la conveniència d'adquirir una alternadora per instal·lar en el propi cementeri que funcioni quan sigui necessari. S'aprova.

S'aproven els projectes d'urbanització i pavimentació asfàltica dels C/ Falange i 18 de juliol, de Pòrtol, i "A" d'Es Pont d'Inca.

La Creu Roja informa que la recaptació obtinguda a Marratxí per la "Fiesta de la Banderita" fou de 4.422'45 ptes.

Atorguen llicència municipal a GESA per construir un transformador a la placeta del pou de Ca'n Gros.

S'ha de tomar un tros que surt de la façana de la casa 193 i 194 del C/ Gral. Franco, camí de Son Bonet, propietat de Rosa Falconer.

Antoni Salom Serra sol·licita llicència per instal·lar un abocador destinat a recepció dels fems domiciliaris de Ciutat a Son Bielò, de Son Nebot. L'Ajuntament ho deixa a la proposta de la comissió provincial de serveis tècnics.

Autoritzen la instal·lació d'un escorxador d'aus, propietat de "Mataderos Isleños SA", en els establits de Sa Cabana.

B i e l

C O L . L A B O R A D O R S: Xisco Avellà, Guillem Bosch i Roca, Xisco Busquets, Antoni Canyelles i Oliver, Pere Estelrich i Massutí, Miquel A. Font i Villalonga, Xavier Fortuny, Maria Magraner, Josep Mascaró Pasarius, Jaume Miralles i Ferrando, Bonifaci Molada i Pradas, Bartomeu Moll i Mas, David Monzonis Quail, Miquel Mut i Sureda, Núria Nogareda, Francesc Pérez, Revista Coanegra, Antoni Roca i Jerez, Antoni Rubí i Gómez, Vicenç Sastre i Arrom, Miquel Víctor Sbert i Gutiérrez-Otero, Josep Antoni Triay, Cristòfor Tries i Serra, Jaume Tugores i Berga, Gabriel A. Vich i Martorell.

PORTADA: Sant Marçal, dibuix de Vicenç Sastre

CONSELL DE REDACCIÓ: Pere J. Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Rafel Creus i Frontera, Biel Massot i Muntaner, Joana Maria Matas i Alomar, Bernat Palou i Creus.

Imprès als tallers "Apòstol y Civilizador" (Petra) D.L.: PM 529/81

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

No 95, juliol 1990

Aquell temps!

Una excursió estiuenca de la parròquia de Pòrtol. Era a finals dels anys seixanta.

D'esquerra a dreta, per bancades: Sor Rosa, Xisca Borràs i Margalida Borràs; Xisca "Mariera", Caterina Puig, Xisca Fiol i Rosa d'Es Forn; Caterina de Ca'n Jaume, Margalida "Morena" (?) i Xisca "Rigo"; Xisca Pujol i Bel "Xic"; Miquel "Ros".

Fotografia gentilmente cedida per Cristòfor Tries i Serra.